

Krievijas draudi NATO austrumu flangam: scenāriji, stratēģija un ieteikumi Eiropas drošībai

2026. GADA FEBRUĀRIS

HARVARD Kennedy School

BELFER CENTER

for Science and International Affairs

Eiropa saskaras ar bīstamāko drošības vidi pēdējo desmitgažu laikā. Krievija ir izmantojusi gan pelēkās zonas taktiku, gan atklātus militāras rīcības draudus, lai vājinātu NATO un faktiski ieviestu veto saviem kaimiņiem viņu ģeopolitiskajās izvēlēs. ASV ārpolitikas prioritāšu un alianšu politikas maiņa Trampa administrācijas laikā padara ASV atbalsta apmēru un ticamību mazāk noteiktu. Reaģējot uz šīm norisēm, dažas Eiropas valstis ir spērušas svarīgus soļus savas drošības stiprināšanai, taču visā kontinentā joprojām pastāv ievērojami trūkumi gatavībā un spējās.

Šajā ziņojumā tiek izmantota uz scenārijiem balstīta analīze, kas ļauj novērtēt bīstamākās Krievijas darbības NATO ziemeļaustrumu flangā. Konkrētāk, analīze izskata un novērtē divus galvenos iespējamus scenārijus: Krievija pastiprina savu pelēkās zonas aktivitāti, kas var kulminēt iebrukumā ar mērķi ieņemt ierobežotu teritoriju, vai īsteno plaša mēroga militāru ofensīvu, lai izolētu Baltijas valstis, sagrābjot Suvalku koridoru. Abos gadījumos analīze balstās uz publiski pieejamu informāciju, lai kartētu iespējamās Krievijas darbības, tādējādi precizējot pieņēmumus un prioritātes, kas apkopotas turpmākajos galvenajos secinājumos.

Galvenie secinājumi:

- **Krievijas prezidenta Vladimira Putina galvenais stratēģiskais mērķis ir NATO alianses sašķelšana.** Maskavas piespiešanas un konfliktu izmantošana Eiropā atspoguļo ilgstošus Krievijas ārpolitikas virzītājspēkus, jo īpaši uztverto nepieciešamību ietekmēt savu kaimiņvalstu iekšpolitiku un ārpolitiku. Maz ticams, ka mūsdienās Krievija ar konvencionāliem militāriem līdzekļiem mēģinās pilnībā atjaunot bijušās Padomju Savienības vai Krievijas impērijas telpu; tā vietā Maskava, visticamāk, centīsies graut uzticību Ziemeļatlantijas līgumam un ar atsevišķu diplomātisku vienošanos palīdzību panākt ievainojamu valstu attālināšanos, saskaņā ar Putina pasaules skatījumu.
- **Nākamo trīs gadu laikā Krievija, visticamāk, saasinās savu pašreizējo pelēkās zonas kampaņu pret NATO dalībvalstīm, kulminējot ar ierobežotu militāru iebrukumu NATO ziemeļaustrumu flangā.** Nākamo trīs gadu laikā Trampa administrācijas kā NATO dalībvalsts uzticamība, visticamāk, turpinās samazināties. Saskatot unikālu iespēju sagraut NATO drošības arhitektūru, Krievija, visticamāk, veiks ierobežotākas operācijas, nevis plaša mēroga konvencionālu ofensīvu, līdzīgi iebrukumam Ukrainā.

Šie centieni varētu beigties ar Krievijas mēģinājumu ieņemt nelielu, bet simboliski nozīmīgu teritoriju, piemēram, reģionus ap Igaunijas pierobežas pilsētu Narvu, izmantojot neapzīmētus spēkus un bezpilota sistēmas, lai slēptu savu atbildību un sarežģītu NATO reakciju.

- **Strauja Krievijas operācija, kuras mērķis ir ieņemt simboliski nozīmīgu pierobežas teritoriju, varētu radīt fait accompli situāciju, pirms NATO spēs panākt politisku vienprātību.** Izmantojot neapzīmētās vienības un starpniekspēkus ar jaunām, Ukrainas kaujas laukos pilnveidotām spējām, Maskava varētu ātri pārspēt vietējos spēkus ugunsjaudā un ieņemt galvenos mezglpunktus, pirms vadība spēj organizēt jēgpilnu pretestību. Pēc tam Krievija varētu izmantot laiku, kas nepieciešams NATO dalībvalstīm, lai panāktu vienprātību par 5. panta iedarbināšanu un tā operacionālu īstenošanu, lai pastiprinātu savas kontroles un aizsardzības pozīcijas. Lai mazinātu šāda scenārija risku, Eiropas valstīm būtu jāpastiprina centieni izjaukt starpniekspēku, sabotāžas un ietekmēšanas tīklus, kas nepieciešami šādu operāciju veikšanai, un jānodrošina, ka vietējiem un ātrās reaģēšanas spēkiem ir spējas izlēmīgi apturēt šādu iebrukumu.
- **NATO dalībvalstīm vajadzētu arī plānot aizsardzību pret plaša mēroga Krievijas konvencionālu ofensīvu, kuras mērķis būtu ar brutālu spēku atdalīt Baltijas valstis.** Šajā bīstamākajā — un daudz mazāk ticamajā — ziņojumā aplūkotajā gadījumā, Krievija varētu uzsākt plaša mēroga konvencionālu uzbrukumu, lai ieņemtu Alianses vienīgo sauszemes koridoru uz Baltijas valstīm, izraisot strauji progresējošu, augstas intensitātes konfliktu pret Aliansi. Šāda veida uzbrukums kļūst ticamāks, ja Putins uzskatīs NATO vienotību par trauslu vai ja liela mēroga konflikts citā pasaules daļā novērsīs Vašingtonas uzmanību no Eiropas.
- **Eiropas valdībām būtu jāplāno un jāizveido spēki Baltijas valstu ārkārtas scenārijiem, ņemot vērā iespējamu ASV atbalsta samazinājumu, kavēšanos vai nenoteiktību.** Izmaiņas ASV prioritāšu un alianses politikā, tostarp asas domstarpības ar Eiropas galvaspilsētām tādos jautājumos kā Grenlandes suverenitāte, pastiprina šaubas par ASV iesaistīšanās mērogu, ātrumu un uzticamību Baltijas valstu ārkārtas scenāriju gadījumā. Tādēļ Eiropas galvaspilsētām būtu jāizvairās no bināriem pieņēmumiem par ASV iesaistīšanos jebkurā nākotnes konfliktā un jāizstrādā plāni situācijām, kurās Amerikas militārais atbalsts tiek kavēts, ierobežots vai pilnībā pārtraukts.
- **Eiropas kolektīvā spēja atturēt vai atvairīt agresiju NATO austrumu flangā būs atkarīga no būtisku vietējo spēju izmantošanas, ka arī no politisko lēmumu pieņemšanas un politikas procesu vienkāršošanas, kas nepieciešams to efektīvai izmantošanai.** Abos šajā ziņojumā izpētītajos scenārijos NATO dalībvalstis saskartos ar ierobežojumiem, tostarp sadrumstalotam vadības struktūrām, ierobežotiem resursu krājumiem un politisko lēmumu pieņemšanas kārtību, kas prasa koordināciju starp valstīm. Tāpēc Eiropas valstīm būtu jāsadarbojas, lai izveidotu ātrākas un elastīgākas daudznacionālās aizsardzības koordinācijas sistēmas. Turklāt, lai Eiropas valstis spētu pilnībā kontrolēt savu drošību, tām ir jāpaātrina centieni izveidot būtiskos spēkus vietējā līmenī, jo īpaši integrētās pretgaisa un pretraķešu aizsardzības, loģistikas un uzturēšanas, kā arī bezpilota sistēmu apkarošanas jomā.
- **Eiropas drošība lielā mērā būs atkarīga no sabiedrības noturības un pamatā esošās politiskās apņēmības līmeņa.** Krīze Baltijas valstīs nekavējoties pārbaudītu Eiropas apņēmību, īpaši, ja Krievija apvienotu masīvus spēkus frontē ar sabotāžu, kiberuzbrukumiem un informatīvajām operācijām Eiropas aizmugurē. Attiecīgi valdībām visā Eiropā ir jāveic ievērojami ieguldījumi stratēģiskajā komunikācijā, civilajā aizsardzībā un mobilizācijas infrastruktūrā. Lai gan Baltijas valstis, Polija un Ziemeļvalstis daudzajos pamatjautājumos ir virzījušās tālāk un ātrāk, Eiropas kopējā gatavība būs atkarīga no tā, vai šīs pieejas tiek institucionalizētas visā kontinentā.